Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

PRZEMYSŁ SZKLANY

CZASOPISMO ZWIĄZKU HUT SZKLANYCH W POLSCE.

Rok II Warszawa, 31 sierpień 1936 r. Nr. 12 (26)

Redakcja i Administracja: Warszawa, ul. Traugutta 3, tel. 291-29

Adres telegraficzny: „HUTSZKŁO"

Prenumerata wynosi z przesyłką w kraju rocznie zł. 5.—, kwartalnie zł. 1.50. Numer pojedyńczy 50 gr.

T R E Ś Ć:

IMPORT I EKSPORT SZKŁA I WYROBÓW SZKLANYCH

w m-cu maju 1936 r.

Nr. Nr. wykazu statyst.	NAZWA TOWARU	PRZYWÓZ kg.	PRZYWÓZ zł.	WYWÓZ kg.	WYWÓZ zł.
89710	Szkło rozdrobnione	229	506	—	—
89720	Szkło barwne do powlekania, emalja w kawałkach lub proszku — oprócz osobno wymienionych	9.576	15.489	—	—
89800	Cegiełki, pustaki, płyty, płytki, dachówki ze szkła	9	8	—	—
	Butelki, gąsiory, słoje i t. p. służące do stałego przechowywania płynów i innych towarów, chociażby z odlanemi lub wyciskanemi literami, napisami, godłami, lecz bez innych ozdób — nierżnięte, nieszlifowane, oprócz osobno wymienionych:				
89910	ze szkła naturalnej barwy butelkowej, oprócz osobno wymienionej, bez przyszlifowanych szyjek, korków, wyrównanych denek i brzegów	2	2	4.939	3.622
89920	ze szkła półbiałego, białego — bez przyszlifowanych szyjek, korków, wyrównanych denek i brzegów	257	433	95	40
89930	ze szkła mlecznego, bronzowego, barwnego (w masie zabarwionego), bez przyszlifowanych szyjek, korków, wyrównanych denek i brzegów	4	4	—	—
89940	ze szkła wszelkiej barwy z przyszlifowanemi szyjkami, korkami z wyrównanemi brzegami, denkami, naczynia do konserw	122	436	—	—
89950	wyroby szklane, objęte Nr. Nr. 89910-89940, z dodatkiem korka lub innych pospolitych materjałów, również oplecione słomą, trzciną, drutem i t. p.	60	191	—	—
89960	Syfony, chociażby z częściami metalowemi i innemi	—	—	—	—
	Wyroby, oprócz osobno wymienionych ze szkła białego, półbiałego — nieszlifowane, nierżnięte, chociażby z przyszlifowanemi szyjkami, korkami, pokrywkami, także wyrównanemi dnami, brzegami, oraz z odlanemi lub wyciskanemi deseniami, godłami, napisami, lecz bez innych ozdób:				
90010	prasowane lub lane	347	1.527	7.022	6.663
90020	dęte gładkie o grubości ścianek powyżej 4 mm.	1.427	3.471	765	2.224
90030	dęte inne	1.099	3.972	12.721	35.048
90040	rurki, pręty	11.121	38.583	8	301
90050	wszelkie naczynia laboratoryjne, chociażby z podziałkami; ampułki i t. p. wyroby z rurek, oprócz osobno wymienionych	2.264	23.844	5	60
90100	Naczynia do przechowywania wyrobów perfumeryjnych i kosmetycznych ze szkła białego, mlecznego, barwnego	407	1.881	—	—
90200	Naczynia do przechowywania wyrobów perfumeryjnych i kosmetycznych, szlifowane, polerowane, rżnięte — ze szkła białego, mlecznego, barwnego	15	271	2.682	5.496
90300	Wyroby ze szkła białego szlifowane, polerowane rżnięte, lecz bez innych ozdób	447	4.804	4.175	12.611
	Wyroby ze szkła w masie zabarwionego, dwuwarstwowego, mlecznego, malowanego, oprócz osobno wymienionych, karbowanego z powierzchnią spękaną (craquele), lodową:				
90410	rurki, pręty	404	2.081	—	—
90420	nieszlifowane, nierżnięte, chociażby z przyszlifowanemi szyjkami, korkami, pokrywkami, wyrównanemi dnami, brzegami, oraz z odlanemi lub wyciskanemi napisami, godłami, wzorami, lecz bez innych ozdób	413	3.177	—	—
90430	szlifowane polerowane, rżnięte lecz bez innych ozdób	85	901	—	—
90500	Wyroby, oprócz osobno wymienionych, ze szkła białego, półbiałego, w masie zabarwionego, dwuwarstwowego, mlecznego, matowanego, karbowanego, z powierzchnią spękaną (craquele), lodową oraz wszelkie naczynia do przechowywania wyrobów perfumeryjnych i kosmetycznych — wszystko z dodatkiem pospolitych materjałów, niestanowiących ozdób	461	2.728	3	5
90600	Wyroby ze szkła wszelkiego gatunku, ozdobne, oprócz osobno wymienionych, jako to: z wytrawionemi, matowanemi lub malowanemi wzorami malowidłami, emalją, złoceniem, srebrzeniem, ozdobami z pospolitych lub kosztownych materjałów	181	3.676	4.205	8.158
90710	Szkło w postaci łusek, kulek	—	—	—	—
90720	Soczewki do kieszonkowych lamp elektrycznych	—	—	—	—
90800	Gotowe naczynia do termosów, chociażby posrebrzane	1	80	—	—

Dalszy ciąg na str. 3 okładki)

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

PRZEMYSŁ SZKLANY

CZASOPISMO ZWIĄZKU HUT SZKLANYCH W POLSCE.

Rok II | Warszawa, 31 sierpień 1936 r. | Nr. 12 (26)

Redakcja i Administracja: Warszawa, ul. Traugutta 3, tel. 291-29

Adres telegraficzny: „HUTSZKŁO"

Prenumerata wynosi z przesyłką w kraju rocznie zł. 5.—, kwartalnie zł. 1.50. Numer pojedyńczy 50 gr.

Sytuacja w przemyśle szklanym za I półrocze 1936 roku.

Produkcja i zbyt wyrobów szklanych w I półroczu 1936 roku w zestawieniu z analogicznym okresem w roku 1935 kształtowała się jak wykazuje poniższe zestawienie:

Rodzaj szkła	Produkcja				Zbyt			
	I półr. 1936		I półr. 1935		I półr. 1936		I półr. 1935	
	tonn	tys. zł.	tonn	tys. zł.	tonn	tys. zł.	tonn	tys. zł.
Szkło taflowe	9.617	2.891	14.871	5.079	11.878	3.608	8.911	3.088
„ butelkowe	21.502	7.782	18.011	7.752	22.077	8.119	16.949	7.383
„ stoł.-galanteryjne . .	3.753	3.638	4.530	4.188	4.729	3.627	4.641	4.290
	34.872	14.311	37.412	17.019	38.684	15.354	30.501	14.761

Jak wynika z przytoczonych cyfr, produkcja szkła za okres pierwszych sześciu miesięcy 1936 roku w porównaniu z tym samym okresem roku porzedniego spadła o 6,8%, natomiast zbyt zwiększył się o 26,8%, wartościowo jednak produkcja i zbyt wykazały dalszą obniżkę cen.

W grupie szkła szybowego (taflowego) i budowlanego średnia cena sprzedażna w I półr. 1936 wynosiła około 30,4 gr. za 1 kg. wobec 34,6 gr. za 1 kg. w I półr. 1935. Zwiększenie zbytu szkła taflowego w I półroczu r. b. o 2.967 tonn, niż w I półroczu roku ubiegłego znajduje swój wyraz w ożywieniu się ruchu budowlanego na wiosnę.

W grupie szkła stołowo-galanteryjnego cena sprzedażna szkła za okres pierwszych sześciu miesięcy roku 1936 wynosiła około 76,6 gr. za 1 kg. wobec 92,4 gr. za 1 kg. w tym samym czasie roku poprzedzającego, co wykazuje spadek ceny o 17%. Konkurencja między hutami poważnemi a drobnemi trwa w dalszym ciągu. Powstające małe huty rozpoczynają zwykle swe czynności od zmniejszania cen szkła, co ujemnie się odbija na produkcji większych hut oraz powoduje dezorganizację rynku wewnętrznego.

W grupie szkła butelkowego produkcja i zbyt zwiększyły się, natomiast średnia cena wykazuje dalszą obniżkę i wynosi 36,2 gr. za 1 kg. w I półr. 1936 wobec 43 gr. za 1 kg. w I półr. 1935.

Stan zatrudnienia w hutnictwie szklanem, według danych Głównego Urzędu Statystycznego, przeciętnie wynosił liczbę 10.640 robotników — w I półr. 1936 wobec liczby 9.336 robotników — w I półroczu 1935.

Eksport i import wyrobów szklanych za okres pierwszych sześciu miesięcy roku 1936 i 1935 ilustruje nam poniżej podana tabela.

IMPORT				EKSPORT			
I półr. 1936		I półr. 1935		I półr. 1936		I półr. 1935	
tonn	złotych	tonn	złotych	tonn	złotych	tonn	złotych
842,6	1.477.876	776,3	1.422.744	254,2	425.073	332,0	358.599
oraz stłuczki szklanej							
1.659	106.914	2.489	164.245	—	—	—	—

Import w dalszym ciągu zwiększa się, natomiast eksport maleje.

Zwiększenie importu wywołane zostało przyznaniem kontyngentów na wyroby szklane dla Niemiec w umowie handlowej z dn. 4/XI.35 r.

Eksport wyrobów szklanych za 6 miesięcy 1936 roku spadł o 77,8 tonn w porównaniu z tymże okresem roku ubiegłego.

Gros wyrobów szklanych kierowane było na rynki: angielski, amerykański i palestyński, na dalszym planie stoją rynki: austrjacki, niemiecki i australijski. Głównym artykułem wywozowym było szkło stołowo-galanteryjne i oświetleniowe.

Organizacja warsztatu i normy wydajności w krajowych hutach szklanych.

(*Artykuł dyskusyjny*).

Praca w ręcznych hutach szklanych odbywa się zespołowo. Zespół robotników, tworzących pewną ustaloną grupę dla wykonania pewnego artykułu stanowi warsztat hutniczy. Od racjonalnej organizacji warsztatu t. j. od ustalenia liczby robotników obsługujących dany warsztat i koniecznych do wykonania tego lub innego przedmiotu, od należytego i umiejętnego ich rozstawienia, od ustalenia normy wydajności tego warsztatu zależy częstokroć i zdolność konkurencyjna przedsiębiorstwa i jego rentowność. Organizacja warsztatu oraz jego normy wydajności winny być objektem pieczołowitego nadzoru technicznego huty. Przy dzisiejszym stanie rzeczy ustalenie norm produkcyjnych warsztatu winno się opierać również i na przesłankach naukowych. Organizacja warsztatu, ustalenie norm wydajności nosiły i noszą dotychczas charakter przypadkowości. Przypadkowość ta znajduje potwierdzenie w tem, że w poszczególnych hutach o jednakowym rodzaju produkcji, warsztaty hutnicze są różnie zorganizowane, a ustalone normy wydajności dla niektórych gatunków różnią się tak znacznie, że niekiedy dochodzą nawet do 100% różnicy. W bardzo dużej ilości wypadków normy wydajności zupełnie nie odpowiadają możliwościom wykonania tej pracy przez warsztat; niekiedy przekraczają te możliwości, a niekiedy wynoszą zaledwie 50% możliwości wykonawczych warsztatu. To też spotykamy się w hutach często z takimi objawami, że warsztat niechętnie wykonuje zadanie dlań wyznaczone, gdyż przy maximum wysiłku zarobek akordowy warsztatu jest niższy, niż w wypadku innym, kiedy warsztat jest całkiem nieprzeciążony, a zarobek jego jest dość wysoki. Pod względem ustalenia norm wydajności istnieje w hutach naszych orzedziwny konserwatyzm. Normy te, jak wyżej powiedziałem ustaliły się zupełnie przypadkowo, na zasadzie spostrzeżeń i obserwacyj hutmistrzów lub dozorców pieców, ludzi niekiedy zupełnie nieodpowiednich i nieodpowiedzialnych i, były wskutek tego częstokroć mylne. Niekiedy zdarzało się, że warsztat wykonując próbne roboty, gdy miały być ustalone normy wydajności, zmniejszał celowo tą wydajność. Zachodziły wypadki, że normy ustalaly się na podstawie pracy warsztatu, który w danej chwili nie był odpowiednio nastawiony i wyspecjalizowany w wykonaniu tego gatunku towaru. Raz ustalone normy nie podlegały więcej zmianom, nosząc charakter raz na zawsze „uświęconych“ i stąd właśnie pochodzi cały szereg pomyłek, niedociągnięć i błędów w ustalonych normach wydajności warsztatu. Normy wydajności powinny sie opierać na faktycznej obserwacji pracy zespołu i na ścisłem chronometrowaniu tej pracy, przyczem dla ustalenia norm „miarodajnych“ powinien być wzięty pod uwagę warsztat wyspecjalizowany o średnim uzdolnieniu. Tylko takie postawienie kwestji może dać pożądane rezultaty; przejrzenie norm wydajności, wypośrodkowanie tych norm dla hut, wyrabiających te same gatunki winno być szczególnym przedmiotem rozważań przy zawieraniu umów zbiorowych w przemyśle szklanym.

Jeśli zechcemy porównać niektóre nasze wydajności z wydajnościami hut ręcznych w Z. S. R. R., to na podstawie ostatnich danych, jakie mamy w posiadaniu „Keramika i Stekło“ Nr. 6, czerwiec 1936, dochodzimy do wniosku, że w bardzo licznych wypadkach normy tamtejsze znacznie przewyższają normy wydajności naszych hut. Przy tej samej obsadzie warsztatu, wydajność dla szklanki prasowanej zwykłej wynosi u nas 2700—2800 sztuk, w hutach Z. S R. R. wynosi około 4.000 sztuk, to samo da się powiedzieć i o szkle aptecznem (przykład: wydajność warsztatu dla 200 g. flaszki aptecznej wynosi u nas przy obsadzie 7 ludzi średnio 2200—2300 sztuk, w Z. S. R. R. przy tej samej obsadzie 2950—3050 sztuk).

Niniejszy artykuł stanowi próbę rozwiązania problemu norm wydajności w naszych hutach. Wysłuchanie opinji czynników miarodajnych w hutnictwie przyniosłoby niewątpliwą korzyść omawianej sprawie.

Inż. St. L.

Nowy Instytut Badań Technologji Szkła w Czechosłowacji.

Prof. W. E. S. Turner dzieli się na łamach prasy szklarskiej swemi wrażeniami z pobytu w Czechosłowacji, a szczególnie poświęca dużo uwagi nowemu Instytowi Badań Technologji Szkła w Hradec Kralové. Austrja, w swoim czasie, była pierwszem państwem, która zorganizowała kursy technologji szkła. Czechosłowacja, jako spadkobierczyni Austrji, nietylko utrzymała istniejące instytuty, ale w znacznym stopniu rozwinęła ich działalność.

Kursy praktyczne w Steinschönau i Haidzie mają głównie na celu dekorację szkła. Nie było szkoły szklarskiej, któraby w dosłownym znaczeniu zajmowała się technologją szklarstwa. Po okresie rozkwitu przemysłu szklanego, jaki nastąpił po wojnie europejskiej, przemysł czechosłowacki przechodzi okres kryzysu, lecz tem niemniej pomimo trudności, jakie się piętrzyły przed organizatorami, powstał instytut poświęcony badaniu problemów technologji szkła w Hradec Kralové.

Założycielem i obecnym dyrektorem instytutu od roku 1929 jest Dr. Inż. Ctyroky. Przy budowie gmachu instytutu, jak to zresztą odpowiada jego przeznaczeniu, szkło jako materjał budowlany znalazło jaknajszersze zastosowanie; ściany zewnętrzne zostały pokryte dużemi taflami ze szkła opalowego, podmurowania zaś są ze szkła niebieskiego. W kondygnacji parterowej znajduje się hala pieców i laboratorja dla badań własności mechanicznych szkła. Na pierwszym piętrze znajdują się różne biura i laboratorjum fizyczne. Trzy laboratorja chemiczne zainstalowane są na drugim piętrze. Ostatnie piętro zajęte jest przez laboratorjum dla badań szkieł oświetleniowych; posiada aparaty fotometryczne i salę dla projekcyj kinematograficznych.

Niektóre przegrody i przepierzenia są zrobione ze szkła, wielka ilość okien jest przez uczniów szkoły artystycznie wykonana. W hali pieców znajduje się mały piec regeneratorowy na 4 donice, opalany gazem, piec rekuperatorowy na 1 donicę i jeden generator o ruchomych rusztach całkiem nowoczesnego typu. Sąsiednie sale zarezerwowane są na magazynowanie surowców.

Prof. Turner omawia również szczegółowo program szkoły, prace praktyczne instytutu oraz samych uczniów, które zostały wystawione i nagrodzone na Międzynarodowej Wystawie w Brukseli w roku 1935.

Nowości techniczne.

(Przegląd prasy technicznej).

NOWOCZESNE POWIETRZNE FILTRY AMERYKAŃSKIE Z WEŁNY SZKLANEJ.

(Inż. Ernest Grossmann, Wiedeń, Heizung und Lüftung 1936 Nr. 2, str. 19—22).

Od przeszło 3 lat istnieją w Ameryce specjalne filtry z wełny szklanej do oczyszczania powietrza z pyłu i kurzu. Filtry te znalazły zastosowanie w domach mieszkalnych i biurach. W zakładach przemysłowych filtry te służą dla celów zdrowotnych pracowników, a w niektórych wypadkach służą do usunięcia pyłu, jako szkodliwego dla samej fabrykacji. To ostatnie zastosowanie ma szczegolne znaczenie w zakładach, gdzie pracują maszyny elektryczne, bowiem przez usunięcie pyłu uniemożliwia się tworzenie krótkich spięć i usuwa się inne przeszkody, pozatem w szpitalach dla astmatyków i przy chorobach kataralnych. Ostatnie prace lekarzy, a głównie prace d-ra Vernona Hill'a dowiodły, że filtry te pochłaniają drobny pyłek i bakterje powyższych chorób.

W Ameryce używane są „komory filtrowe" o wymiarach 500 x 500 x 50 m/m. Wlot filtru wypełniony jest wełną szklaną z włokien grubszych — w stanie bardzo luźnym, natomiast wylot filtru wyłożony jest bardzo ściśle włóknem cienkim. Dla przepojenia włókna szklanego służy bliżej nieznana, całkiem bezwonna masa. Omawiane filtry pochłaniają 96—98% kurzu powietrznego. Dopiero po dłuższem użyciu filtry takie przestają działać, ale wskutek taniości, wełna w nich nie zostaje regenorowana, a poprostu zamieniana na świeżą.

Autor podaje ściśle działanie i sprawność tych filtrów przy różnych szybkościach powietrza. Podane są również rysunki, wskazujące na budowę tych filtrów.

ODŻELEŹNIENIE PIASKÓW.

I. I. Kitajgorodski i L. S. Lande „Glastechnische Berichte" № 6/1936.

Wyżej wymienieni autorzy przeprowadzili doświadczenia nad odżeleźnieniem piasków przez działanie gazu chlorowodorowego, chloru i tlenku węgla. Najlepsze rezultaty osiągnięte zostały przez działanie gazu chlorowodorowego. Piasek został poddany działaniu gazu chlorowodorowego przy różnych temperaturach. Zmniejszenie zawartości żelaza w piasku było tem większe, im wyższa była temperatura działania składników. Najwyższa temperatura, zastosowana w doświadczeniu dochodziła do 900°C. Piasek o zawartości 0.32% Fe_2O_3 zmniejszył swą zawartość do 0.04% Fe_2O_3; w drugim doświadczeniu udało się zmniejszyć początkową zawartość tlenku żelaza w piasku z 2.07% Fe_2O_3 do 0.03 Fe_2O_3. Dalsze zmniejszenie zawartości żelaza okazało się niemożliwe ze względu na to, że tylko wolny tlenek żelaza został wydzielony, natomiast tlenek żelaza, znajdujący się w ziarnkach piasku i z nim chemicznie związany, nie poddawał się działaniu gazu chlorowodorowego.

Gorsze rezultaty wypadły przy zastosowaniu chloru w temperaturze 900°C. W tym wypadku udało się zmniejszyć zawartość żelaza z 2.07% Fe_2O_3 tylko do 0.58% Fe_2O_3, w temperaturze 1100°C. zawartość ta zmniejszyła się do 0.32% Fe_2O_3.

Doświadczenia nad zmniejszeniem zawartości tlenku żelaza w piasku za pomocą tlenku węgla również nie dały pożądanych rezultatów. Miały one na celu redukcję Fe_2O_3 za pomocą tlenku węgla — do magnetytu i usunięcia powstałego magnetytu przy pomocy magnesów. Przy dłuższem działaniu tlenku węgla udało się zmniejszyć procent tlenku żelaza z 2.07 do 1.2. Piasek z nieznaczną ilością tlenku żelaza wogóle nie dał się tym sposobem odżeleźnić.

NOWY RODZAJ NIETŁUKĄCEGO SIĘ SZKŁA.

(The Glass Industry, kwiecień 1936)

T-wo „Pittsburgh Plate Glass Co", które produkuje szkło taflowe według własnego systemu (system Pittsburgh polega na wyciąganiu tafli pionowo ale bez zastosowania czółenek — w odróżnieniu od sposobu Fourcault) wypuściło nowy gatunek nietłukącego się szkła. Sekret nowego szkła polega na zastosowaniu do spojenia szkła nowej masy plastycznej pod nazwą „winal", mającej wybitne własności elastyczne i wysoką odporność na działania termiczne.

Nowy gatunek szkła jest dziesięciokrotnie odporniejszy przy temperaturze 10°F, a przy temperaturze 70°F pięciokrotnie odporniejszy od każdego innego nietłukącego się szkła.

„Winal" — nowa masa plastyczna użyta w tym celu jest połączeniem kauczuku syntetycznego grupy winylowej t. zw. winyl X i plastyfikatora, który w znacznym stopniu uwydatnia własności winylu X. Przy zastosowaniu tego środka nie trzeba szkła spajać pod ciśnieniem, szkło takie można krajać bez

ogrzewania samej tafli szklanej, jak to ma miejsce przy innych gatunkach nietłukącego się szkła. Jest ono nadzwyczaj odporne i nie rozkłada się pod działaniem ciepła. Masa plastyczna jest tak mocno ze szkłem zespolona, że niema żadnego sposobu oddzielenia jej od szkła.

Nowy ten produkt został wypuszczony po sześciu latach badań i doświadczeń, prowadzonych przez wydział wynalazków „Carbite and Carbon Chemical Corporation" przy Instytucie Mellona i współudziale laboratorjum doświadczalnego T-wa „Pittsburgh Plate Glass Co" w Creighton Pa.

Kronika.

Wystawa Przemysłu Metalowego i Elektrotechnicznego.

W dniu 23 sierpnia b. r. nastąpiło uroczyste otwarcie Wystawy Przemysłu Metalowego i Elektrotechnicznego w Warszawie.

Obejmuje ona 6 działów: 1) metalowego przemysłu przetwórczego, 2) przemysłu elektrotechnicznego ze specjalnem uwzględnieniem radjotechniki, 3) surowców i półfabrykatów dla przemysłu przetwórczego, 4) i 5) naukowo-badawczy oraz postępu technicznego i wynalazków, 6) eksportowy.

W ramach Wystawy w bardzo szerokim zakresie wystąpił przemysł komunikacyjny. Reprezentowane 100% produkcji w tej dziedzinie, jakoteż wielkość zajętej na Wystawie powierzchni—czyni z działu komunikacyjnego odrębną i zamkniętą całość. Wystawione są wszystkie środki komunikacji: wodnej, lądowej, kolejowej i powietrznej, oraz urządzenia i maszyny do budowy nawierzchni, nasypów, budowy portów i kompletne urządzenia sygnalizacyjne.

W ramach Wystawy znajduje się też Muzeum Przemysłu Wojennego. Liczne eksponaty w nader wyrazisty sposób wykazują znaczenie i rolę przemysłu metalowego w dziedzinie obrony kraju.

Specjalnie cenną zdobyczą organizacyjną Wystawy jest dogodne dla zwiedzających i najcelowsze dla wystawców rozmieszczenie eksponatów. Wszystkie eksponaty, mianowicie, są podzielone na poszczególne grupy produkcji: odlewnictwo, obrabiarki, narzędzia, obsługa rolnictwa, urządzenia gospodarstwa domowego, urządzenia fabryk chemicznych i t. d., czyli na tyle grup, ile jest działów gospodarczych, obsługiwanych przez reprezentowane na Wystawie przemysły. W każdej zaś poszczególnej grupie wystawiają odpowiednie artykuły wszystkie fabryki, produkujące artykuły danej dziedziny gospodarczej. Jakkolwiek przy takim systemie wiele firm zamiast jednego stoiska musiało urządzić i obsługiwać kilka stoisk, położonych w różnych często dość odległych od siebie grupach, to jednak zwiedzający mogli obejrzeć zgrupowaną w jednem miejscu interesującą ich produkcję w całokształcie, a wystawca ma pewność, że z całkowitą jego produkcją zostanie zaznajomiona właściwa klientela. Poza tem przy tym systemie uzyskuje się przejrzysty obraz produkcji każdego działu, wyjaśnia się stan tej produkcji, jej postęp oraz braki.

Wystawa Przemysłu Metalowego i Elektrotechnicznego oraz lotnictwa jest możliwie najdokładniejszym przekrojem naszych osiągnięć i możliwości w dziedzinach, które przez wiele lat były zaniedbywane. Przekrój ten przedstawia się doprawdy imponująco i wystawia doskonałe świadectwa naszym inżynierom, konstruktorom, technikom i robotnikom. Niema juz niemal żadnej dziedziny techniki, do której nie wnieślibyśmy własnego poważnego dorobku, w której nie posunęlibyśmy się znacznie naprzód. Niezbyt długie lata pracy w przemyśle metalowym, elektrotechnicznym i lotniczym zostały wykorzystane pod względem jakości i różnolitości produkcji jaknajlepiej i rokują dalszy pomyślny rozwój tych działów przemysłu.

Zniżki kolejowe na XVI. Targi Wschodnie i Wystawę „Nasze Lasy i Ochrona Przyrody łącznie z Wystawą Łowiecką".

Ministerstwo Komunikacji przyznało uczestnikom (wystawcom i zwiedzającym) tegorocznych XVI. Międzynarodowych Targów Wschodnich we Lwowie, oraz Wystawy: „Nasze Lasy i Ochrona Przyrody łącznie z Wystawą Łowiecką" w czasie od 3—17 września br. zniżkę na kolejach w drodze powrotnej w wysokości 75%. Ze zniżki tej korzystać będzie można na podstawie indywidualnych kart uczestnictwa wydanych staraniem Ligi Popierania Turystyki w Warszawie, które będzie można otrzymać bezpłatnie we wszystkich Oddziałach i Agencjach Polskiego Biura Podróży „Orbis", biurach Wagons-Lits-Cook, oraz ważniejszych stacjach kolejowych w Polsce.

Kartę uczestnictwa należy przy zakupnie pełnego biletu do Lwowa ostemplować w kasie stacyjnej względnie w Biurze Podróży, gdyż jest to koniecznym warunkiem korzystania ze zniżek w drodze powrotnej do pierwotnej stacji wyjazdowej. W Biurze Administracyjnem na placu Targów Wschodnich otrzyma właściciel karty uczestnictwa nalepkę Ligi Popierania Turystyki za opłatą w kwocie zł. 2.50, upoważniającą do korzystania ze zniżki kolejowej. Prócz zniżki w drodze powrotnej karta uczestnictwa uprawnia do jednorazowego bezpłatnego wstępu na Targi Wschodnie i Wystawę: „Nasze Lasy i Ochrona Przyrody łącznie z Wystawą Łowiecką", oraz bezpłatnego otrzymania karnetu z kuponami uprawniającymi do zniżek pobytowych (hotele, restauracje), jakoteż do zniżkowych cen wstępu do Muzeów miejskich i prywatnych, Panoramy Racławickiej, Dioramy miasta Lwowa, teatrów miejskich, kinoteatrów i t. p.

W sprawie umorzenia i obniżenia odsetek od zaległości w składkach i opłatach na rzecz Ubezpieczeń Społecznych.

O ile nam wiadomo, przedsiębiorstwa przemysłowe i handlowe w nikłej mierze wykorzystują możliwości ubiegania się o przyznanie ulg, polegających na umorzeniu lub zmniejszeniu odsetek od zaległości w składkach i opłatach ubezpieczeniowych.

Art. 9 ustawy z dnia 18. III. 1935 r. o pobieraniu odsetek od zaległości w podatkach państwowych i innych daninach publicznych oraz w składkach

i opłatach na rzecz prawno-publicznych instytucyj ubezpieczeniowych (Dz. Ust. Nr. 8, poz. 88 z roku 1936) przewiduje możliwość umorzenia i obniżenia w gospodarczo uzasadnionych lub na szczególne uwzględnienie zasługujących przypadkach odsetek i odsetek ulgowych od składek i opłat na rzecz instytucyj ubezbieczeń społecznych, bez względu na to, z jakiego okresu czasu pochodzą zaległości.

Instytucje ubezpieczeń społecznych przystąpić miały ostatnio do załatwienia powyższych spraw, pożądanem jest przeto, aby przedsiębiorstwa, które zamierzają ubiegać się o przyznanie ulg, wystąpiły bezpośrednio do właściwej Ubezpieczalni Społecznej ze stosownemi podaniami.

Tantjemy nie są zwolnione od opłat na Fundusz Pracy.

Niektóre przedsiębiorstwa mylnie tłumacząc przepisy dekretu Pana Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22.11.1935 r. (Dz. U. Nr. 85/518), uchylającego § 18 ustawy o państwowym podatku dochodowym, wstrzymały się z potrącaniem i uiszczaniem 2 proc. opłat na Fundusz Pracy od wypłaconych swym pracownikom oraz członkom rad nadzorczych tantjem. W związku z tem biuro główne Funduszu Pracy wyjaśnia, iż wspomniany wyżej dekret, nowelizujący przepisy o państwowym podatku dochodowym nie dotyczy opłat na rzecz Funduszu Pracy, który należy nadal potrącać i uiszczać do właściwych urzędów skarbowych, zgodnie z wyjaśnieniem Ministerstwa Skarbu z dn. 20 marca r. b. (Dz. Urz. Min. Skarbu № 8 z 31 marca 1936 r.).

Terminy płatności podatków we wrześniu.

We wrześniu r. b. płatne są podatki następujące:

1) do 25 września — zaliczka miesięczna na podatek przemysłowy od obrotu za rok 1936, w wysokości podatku przypadającego od obrotu osiągniętego w sierpniu, przez wszystkie przedsiębiorstwa obowiązane do publicznego ogłaszania sprawozdań o swych operacjach lub do składania sprawozdań do zatwierdzenia — a z innych przedsiębiorstw, przez przedsiębiorstwa handlowe I i II kategorji oraz przemysłowe I — V kategorji, prowadzące prawidłowe księgi handlowe;

2) do 15 września — II rata zryczałtowanego podatku przemysłowego od obrotu za rok 1936 przez drobne przedsiębiorstwa przemysłowe i handlowe;

3) do 15 września — podatek dochodowy na rok 1936 przez płatników, którym nakazy płatnicze na ten podatek doręczono w terminie do dnia 16 sierpnia b. r. Termin płatności dla płatników, którzy nakazy płatnicze otrzymają po dniu 15 sierpnia b. r., upływa z 30-ym dniem po doręczeniu nakazu;

4) do 7 września — podatek dochodowy od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę, wypłaconych przez służbodawcę w sierpniu b. r.;

5) do 5 września — podatek od energji elektrycznej, pobrany w czasie od 16 do 31 sierpnia b. r.; do 20 września — tenże podatek pobrany przez sprzedawcę energji elektrycznej w ciągu pierwszych 15-tu dni września b. r.

Ponadto płatne są we wrześniu zaległości odroczone lub rozłożone na raty z terminem płatności w tym miesiącu oraz podatki, na które płatnicy otrzymają nakazy płatnicze z terminem płatności również w tym miesiącu.

Import—Eksport.

Nowe zakazy przywozu w Austrji.

Od dłuższego czasu zajmowało się Ministerstwo Handlu żądaniami rozmaitych gałęzi przemysłu w kierunku rozszerzenia listy zakazów przywozu na cały szereg artykułów, dotychczas listą tą nieobjętych.

Lista zakazów przywozu obecnie ogłoszona obejmuje m. inn.:

z Nr. tar. celn. austr.

316 a	szkło przepuszczające światło z opalowem zabarwieniem
316 b 2	kostki budowlane ze szkła
316 b 3	płyty do podłóg, dachówki
317 a	inne szkła do celów oświetleniowych.

Według informacyj ze sfer gospodarczych w niedługim czasie ogłoszona zostanie dalsza lista zakazów przywozu na podstawie wniosków, które są obecnie opracowywane przez czołowe organizacje gospodarcze.

Obroty handlowe Czechosłowacji z Polską.

Handel Czechosłowacji z Polską za rok 1935 zamknął się drobną nadwyżką dla Czechosłowacji w wysokości 7,3 milj. kor. czesk. spowodowaną dostawami na rzecz układu kompensacyjnego węglowego. W 1936 roku objawia się znów saldo ujemne po stronie Czechosłowacji, przyczem rozwój obrotów za pierwszych 5 miesięcy b. r. wykazuje tendencję bardzo korzystną dla Polski.

Porównanie obu okresów w tych latach przedstawia się jak następuje: (w tysiącach kc.)

	I — V. 1936	I—V. 1935	spadek lub wzrost
Przywóz do Czechosłow.	96,717	88,566	+8,161
Wywóz do Polski . . .	57,246	60,782	—3,536
Obroty	153,963	149,348	4,615
Saldo	— 38,471	— 27,784	+10,687

Saldo ujemne z Polską wzrosło w b. r. o 10,7 miljn. kc. Jest to tem charakterystyczniejsze, że w roku bieżącym odpadają całkowicie dostawy polskiego węgla na rzecz wyżej cytowanego układu. Ubytek 14,6 miljn. kc. na 5 miesięcy, spowodowany tem, został z nadwyżką wyrównany dostawami innych artykułów polskich. Ogólny przywóz z Polski wzrósł więc w omawianym okresie o 8,151 tys. kc. Jeżeli jednak wyeliminujemy przywóz węgla, to okaże się wzrost o 22.741 miljn. kc.

Równocześnie ze wzrostem przywozu z Polski następuje spadek wywozu o 3,5 milj. kc.

Wzrost przywozu z Polski zaznaczył się w następujących grupach taryfy celnej (w milj. kc.): wieprze, artykuły zwierzęce, oleje mineralne, len, konopie, wełna, jedwab sztuczny, metale nieszlachetne, artykuły chemiczne.

Jeśli chodzi o poszczególne artykuły, to wzrósł przywóz z Polski: jaj o 15%, benzyny surowej o 30%, lnu o 100%, cynku o 28%, oraz zapoczątkowano wywóz ołowiu.

Spadek przywozu wykazują następujące grupy: zboża, węgiel i odpadki.

Spadek wywozu do Polski wykazują następujące grupy taryfy celnej: artykuły zwierzęce, drzewo, koks, artykuły wełniane, konfekcja, skóry wyprawione, **szkło**, ceramika, żelazo, instrumenty, maszyny i chemikalja.

Wzrost wywozu do Polski wykazują minerały, artykuły bawełniane, artykuły lniane, papier, artykuły drewniane i pojazdy.

Tendencje wymiany towarowej Egiptu z Polską.

Obroty handlowe z Egiptem uległy w roku bieżącym dalszej znacznej poprawie na korzyść Polski. Okres bowiem pięciu pierwszych miesięcy 1936 r. przyniósł więcej niż podwojenie się wywozu polskiego na rynek egipski, w zestawieniu z analogicznym okresem w r. 1935, jak to ilustrują następujące cyfry wyjęte ze statystyk egipskich:

styczeń — maj 1936 r. . . .	F. eg.	110.591
styczeń — maj 1935 r. . . .	„ „	49.358

Na zmianę konjunktury rynkowej wpłynęły dwa momenty: częściowe wyeliminowanie z rynku egipskiego konkurencji japońskiej oraz stosowane sankcje antywłoskie.

Warunki te spowodowały żywe zainteresowanie się kupiectwa egipskiego możliwościami dostaw z Polski. Stosunek wzajemnych obrotów polsko-egipskich, który jeszcze przed kilku laty wyrażał się w proporcji 1:7 na niekorzyść Polski, dzisiaj dzięki postępowi ekspansji polskiej, zredukował się już do proporcji 1:2.

Zastój w eksporcie japońskim.

W Tokio odbyła się konferencja japońskich przywódców gospodarczych, która zajęła się zatrważającym zastojem handlu zagranicznego.

Z powodu zaostrzonej konkurencji między kupiectwem a przemysłem oraz zwyżki cen surowców, eksport napotyka na poważne trudności. W szczególności zagrożona jest egzystencja różnych przedsiębiorstw sztucznego jedwabiu.

Import towarów polskich na Maltę.

Według statystyki handlu zagranicznego Malty, importowano w ostatnim kwartale ub. r. z Polski następujące artykuły: bekon, groch, tarcicę sosnową, meble gięte, obuwie gumowe, wyroby skórzane galanteryjne, wyroby stalowe, wyroby emaljowane, kapsle do butelek, odzież gotową.

Wszystkie powyższe artykuły były importowane jak dotąd w bardzo małych ilościach (prócz bekonu). Na uwagę jednak zasługuje fakt, iż były one wwiezione na podstawie umów bezpośrednich pomiędzy eksporterami polskimi i odbiorcami maltańskimi bez pośrednictwa Londynu. Za pośrednictwem szyperów londyńskich wyeksportowano jedynie wyroby emaljowane, kapsle do butelek, odzież gotową i meble gięte.

Oprócz towarów eksportowanych na Maltę są jeszcze artykuły, dla których również byłyby konkretne możliwości wywozowe, m. in. dla wyrobów szklanych stołowo-galanteryjnych.

Możliwości eksportowe.

Firma Leon R. Levy, Buenos Aires, Lima 11-65 pragnie objąć przedstawicielstwo fabryk polskich na Argentynę, Urugwaj i Paragwaj, zainteresowanych w wywozie szkła.

Firma The Commercial Lighting Co., 92 Shudehill, Manchester 4 poszukuje dostawców szklanych lamp.

Firma Henri Beyseur, Anvers, 19 Rue de la Bourse interesuje się importem szkła stołowego z Polski.

Wiadomości z zagranicy

AUSTRJA. Uruchomienie dwóch hut szklanych.

Huta Szklana Freudenstahl w Weissenkirchen rozpoczęła produkcję i obecnie zatrudnia 50-ciu robotników. Huta Szklana w Schneegattern będzie uruchomiona w najbliższych dniach.

— Wywóz butelek do Włoch.

W czasie trwania sankcyj gospodarczych, zastosowanych wobec Włoch, Austrja wywiozła 10.100 quintali butelek, wartości 281.000 sh. Była to pierwsza tego rodzaju tranzakcja eksportowa.

CZECHOSŁOWACJA. Stan zatrudnienia w gablonckim przemyśle chałupniczym.

Według oświadczenia sekretarza Instytutu Eksportowego w Czechosłowacji, stan zatrudnienia w przemyśle chałupniczym w Eisenbrod i Gablonz wynosi obecnie 40% normalnego zatrudnienia, a w niektórych okręgach zaledwie 10%.

— Wzrost ceny szkła dętego.

Niedawno założone biuro sprzedaży kartelu szkła stołowego podniosło ceny szkła dętego, między innemi cena butelek wzrosła o 15—20%.

EGIPT. Wwóz szkła w roku 1935.

Wwieziono:

Butelek	za sumę	25.604	£ egipskich
Szkła taflowego	„	46.572	„ „
„ stołowego	„	31.638	„ „
„ lampowego	„	11.136	„ „

FRANCJA. Kontyngenty wwozowe dla szkła na trzeci kwartał 1936 roku.

Dziennik Urzędowy z dnia 1 lipca r. b. ogłosił kontyngenty przyznane różnym krajom na wwóz artykułów przemysłowych w ciągu trzeciego kwartału r. b. Kontyngenty na szkło przydzielone Unji Ekonomicznej Belgijsko-Luksemburskiej pozostały bez zmiany.

— Katastrofalny spadek eksportu szkła.

Eksport szkła zmniejsza się z roku na rok: w roku 1935 zaznaczył się dalszy spadek eksportu w porównaniu z rokiem 1934, a mianowicie:

Wywieziono:		1934 r.	1935 r.
szkła lustrzanego	za Frs. fr.	7.278.000	7.615.000
szkła stołowego	"	30.649.000	25.434.000
szkła taflowego	"	5.422.000	5.892.000
Ogółem	frs. fr.	43.349.000	38.941.000

Eksport 1935 roku jest najniższy, jaki Francja kiedykolwiek zanotowała i stanowi zaledwie 14% wywozu roku 1929, który wynosił 272.250.000 Frs. fr.

HOLANDJA. Sytuacja w przemyśle szklanym.

Przed kilku laty w Holandji czynnych było 10 hut szklanych, zatrudniających około 2000 robotników. W roku 1929 liczba hut czynnych wzrasta do 13, a ilość zatrudnionych robotników wynosi 4.600. Holandja produkuje głównie następujące artykuły szklane: naczynia szklane (butelki, flakony, słoje), baloniki do żarówek elektrycznych, pręty i rurki szklane, szkło stołowe i szkło lustrzane.

W roku 1910 Holandja posiadała 16 czynnych hut butelkowych, obecnie jest tylko 5. Według danych statystycznych, T-wo Philips z siedzibą w Eindhoven produkuje rocznie 75.000.000 baloników do żarówek oraz 1.500 tonn rurek i prętów. Huta w Leerdam produkuje szkło stołowe.

Na skutek przestawienia produkcji hut szklanych na rynek wewnętrzny, wwóz szkła do Holandji w ciągu pierwszych pięciu miesięcy roku bieżącego zmniejszył się z 2.61 miljonów guld. holend. do 2.11 miljonów guld. holend. w porównaniu z tymże okresem roku ubiegłego. Równocześnie zmniejszył się wywóz wyrobów szklanych z 1.10 miljonów guld. holend. do 0.96 miljonów guld. holend. w omawianym okresie.

IRAN (PERSJA). Budowa nowej huty szklanej.

W Teheranie powstała nowa huta szklana o kapitale zakładowym 5 miljonów rialsów pod firmą „Usine de Verre H. Ismail Techinitchian & Fréres“, na założenie której została wydana przez rząd koncesja.

— Konkurs na budowę huty szklanej.

Towarzystwo irańskie „Boulour Sazi Cherkate Schami“ S. A. rozpisało konkurs na budowę pieców, instalacje, dostawę maszyn dla nowobudującej się huty szklanej. Huta ma produkować szkło butelkowe, taflowe, stołowe i kryształy. Termin składania ofert kończy się z dniem 10 września r. b. O warunkach konkursu informuje Banque Agricole et Industrielle de l'Iran w Teheranie, lub odnośne konsulaty irańskie w poszczególnych krajach.

W powyżej wymienionym Towarzystwie samo państwo posiada 50% udziału.

LITWA. Import szkła w roku 1935.

Import szkła w ciągu 1935 roku wynosił 1.380.000 lit. wobec 1.330.000 lit. w roku 1934 i 1.170.000 lit. w roku 1933. Niemcy są najpoważniejszym importerem szkła do Litwy.

KANADA. Zmniejszenie stawek celnych na szkło.

Celem ożywienia wymiany handlowej, Ministerstwo Finansów obniżyło niektóre stawki celne na następujące wyroby szklane:

Nr. taryfy celnej		Taryfa pośrednia dawna	Taryfa pośrednia obecna	Taryfa preferencyjna dawna	Taryfa preferencyjna obecna
326a.	Szkło ognioodporne	30%	25%	15%	bez cła
326c.	Tafle szklane do polerowania i sklejania	20%	10%	15%	bez cła
326e.	Baloniki do żarówek	30%	15%	15%	bez cła
476a.	Aparaty szklane do użytku laboratorjów i szpitali	bez cła do 30%	bez cła	bez cła do 20%	bez cła

ŁOTWA. Powstanie nowej szlifierni szkła.

Firma Gumberg & Co. wybudowała nową szlifiernię szkła. Jest to trzecia zrzędu w Łotwie tego rodzaju szlifiernia.

NIEMCY. Sytuacja w przemyśle szklanym.

W dziale szkła lustrzanego w ciągu 1935 roku zanotowano znaczny wzrost eksportu w porównaniu z rokiem ubiegłym, natomiast na początku roku bieżącego, dzięki konkurencji zagranicznej, eksport znacznie osłabł.

Eksport butelek izolacyjnych (szkła do termosów) wzrósł w ciągu pierwszych 4 miesięcy r. b. wagowo o 25% i wartościowo o 40%. W hutach szklanych, produkujacych słoje konserwowe do owoców nie zanotowano ożywienia sezonowego.

Eksport szkła szybowego w ciągu pierwszych 4 miesięcy r. b. wzrósł o 22% wagowo i 13% wartościowo.

Eksport do Holandji i Turcji w porównaniu z rokiem 1935 prawie że się podwoił. Chile i Urguay są jak zwykle stałymi i poważnymi odbiorcami.

— Stulecie powstania sztucznych oczu szklanych.

W roku bieżącym upłynęło sto lat od chwili rozpoczęcia produkcji sztucznych oczu. Od tego czasu produkcja znacznie się udoskonaliła i wywóz sztucznych oczu z Niemiec wynosi obecnie 3.5 miljonów RM. rocznie. Miejscem produkcji sztucznych oczu jest miasteczko Lascha w Turyngji; przemysł ten skupia w sobie około 50—60 chałupników. Twórcą sztucznych oczu i założycielem pierwszej wytwórni był Ludwik Miller-Uri.

— Reglamentacja pojemności butelek do wina.

W „Reichsgesetzblatt“ ukazało się pierwsze zarządzenie o legalnych pojemnościach butelek do win. Rozporządzenie to zmniejsza znacznie ilość pojemności butelek do wina, co w znacznym stopniu upraszcza produkcję i magazynowanie. Butelki do wina o pojemności poniżej 0.125 litr. i powyżej 5 litr. nie zostały objęte reglamentacją.

STANY ZJEDN. AM. PÓŁN. Sytuacja w przemyśle szklanym i jego widoki na najbliższą przyszłość.

Produkcja szkła lustrzanego przewyższyła w ciągu pierwszych pięciu miesięcy r. b. produkcję tego samego okresu roku ubiegłego o 15.5%; w maju nad-

wyżka ta wyniosła nawet 31.6%. W produkcji butelek nadwyżka w ciągu pierwszych pięciu miesięcy r. b. wynosiła 16%; w kwietniu nawet 21.9%. Produkcja innego szkła wykazała nadwyżkę 8.5% w porównaniu z rokiem ubiegłym. Widoki przemysłu szklanego są naogół dobre, a to ze względu na znaczne ożywienie budowlane. Ceny ustabilizowały się na dość wysokim poziomie i rokują przemysłowi całkiem niezłe zyski.

STANY ZJEDN. A. P. Zjednoczenie hut szkła taflowego, pracujących systemem Fourcault.

Do Towarzystwa „Fource Glass Company". które jednoczy już 4 przedsiębiorstwa, pracujące sposobem Fourcault, przyłączyło się obecnie T-wo „Harding Glass Co" Th. Smith (Arkansas). Przedsiębiorstwo to posiada 2 wanny i 9 maszyn Fourcault; produkcja roczna wynosi 750.000 skrzyń.

— Nowe huty butelkowe.

Produkcja butelek powiększyła się w roku 1935 o 10% w porównaniu z rokiem poprzednim; przewidywania na rok bieżący są jeszcze bardziej optymistyczne. Towarzystwo Crown Cork and Seal Co w Baltymorze projektuje budowę nowej huty butelkowej, a T-wo „Owens Illinois Glass Co" rozszerza znacznie swój dział butelkowy.

Ustawy i Rozporządzenia.

W „Dzienniku Ustaw R. P." ukazały się następujące ustawy i rozporządzenia o charakterze gospodarczym:

W sprawie zatwierdzenia porozumienia polsko-gdańskiego w przedmiocie uregulowania spraw, związanych z oddziaływaniem na Gdańsk polskiej gospodarki dewizowej, podpisanego w Zoppotach dnia 9 czerwca 1936 r. — dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 lipca 1936 roku (Dz. U. R. P. Nr. 58, poz. 426)

W sprawie wykonania dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 maja 1936 r. o ulgach podatkowych dla nabywców pojazdów mechanicznych — rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 18 lipca 1936 roku (Dz. U. R. P. Nr. 58, poz. 430)

W sprawie uzupełnienia rozporządzenia z dnia 29 kwietnia 1936 r. o zniżkach celnych i zwolnieniach od cła — rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 26 lipca 1936 r. w porozumieniu z Ministrami: Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych (Dz. U. R. P. Nr. 60, poz. 443)

W sprawie wykonania ustawy o paszportach — rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 12 sierpnia 1936 roku wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych i Ministrem Skarbu (Dz. U. R. P. Nr. 63, poz. 461).

ZARZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 10 lipca 1936 r.

w sprawie zwolnienia od obowiązku przedstawiania zaświadczeń walutowych przy wywozie niektórych towarów.

Na podstawie § 6 pkt. 5) rozporządzenia Ministrów: Przemysłu i Handlu, Skarbu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 8 maja 1936 roku o kontroli wywozu towarów zagranicę i do Wolnego Miasta Gdańska (Dz. U. R. P. Nr. 37, poz. 285) zarządza się, co następuje:

§ 1. Poza wypadkami, przewidzianemi w pkt. 1) — 4) § 6 powołanego rozporządzenia, nie należy również wymagać przedstawienia zaświadczeń walutowych:

I. Przy odprawie wywozowej zagranicę następujących towarów.

1) towarów, wywożonych przez mieszkańców polskiego lub sąsiedniego pasa granicznego, dla własnego użytku lub na drobny handel (np. na targi miejscowe);

2) towarów, podlegających cłu wywozowemu, wywożonych w ilościach nieprzekraczających norm wolnych od cła w myśl taryfy celnej wywozowej;

3) wydawnictw perjodycznych, wysyłanych zagranicę do poszczególnych abonentów, w ilości nie większej niż 10 egzemplarzy;

4) wydawnictw i dzieł naukowych wysyłanych zagranicę w drodze międzynarodowej wymiany przez wyższe zakłady naukowe, muzea i bibljoteki publiczne, o ile sądząc z charakteru przesyłki oraz jej nadawcy i odbiorcy przeznaczenie nie budzi wątpliwości; dotyczy to również egzemplarzy t. zw. autorskich;

5) towarów, wysyłanych przez przedstawicielstwa dyplomatyczne państw obcych, urzędy konsularne państw obcych, oraz przez polskie władze i urzędy państwowe, pod adresem władz i urzędów zagranicę;

6) wzorów i prób towarów;

7) rzeczy przesiedlenia, przedmiotów, stanowiących wyprawy ślubne i przedmiotów, otrzymanych w spadku (analogicznie do przypadków, wymienionych w art. 22 ust. II pp. 14, 15 i 16 prawa celnego);

8) towarów wywożonych w przypadkach analogicznych do przypadków wymienionych w art. 22 ust. I pp. 3, 4, 5, 7, 9; ust. II pp. 8, 11, 17, 18, 19, 20, 23 i 24;

9) towarów zagranicznych, przewożonych w tranzycie, choćby łamanym (połączonym z przechowaniem lub przeładowaniem w Polsce pod dozorem celnym);

10) towarów pochodzenia zagranicznego, przechowywanych w kraju pod dozorem celnym (np. w składach celnych, magazynach celnych) również odprawionych, jeżeli stronie nie został wydany kwit celny;

11) towarów zagranicznych oclonych i wypuszczonych do wolnego obrotu, a zwracanych zagranicę za zwrotem uiszczonego cła; udzielenie jednak zezwolenia Ministerstwa Skarbu na powrotny wywóz za zwrotem uiszczonego cła (art. 73 prawa celnego i § 129 ust. 7 przepisów wykonawczych do prawa

celnego) będzie uzależnione od przedstawienia zaświadczenia walutowego w tym przypadku, gdy importer ma otrzymać spowrotem uiszczoną za zwrócony towar należność;

12) wszelkich towarów o wartości nieprzekraczającej kwoty 50 zł.;

13) materjałów i przedmiotów, wysyłanych zagranicę z przeznaczeniem do uzupełnienia zapasów i osprzętu polskich i gdańskich statków rybołówczych (np. beczek, przypraw do przyrządzania połowów, sieci, prowiantów dla załogi i t. p.).

II. Przy wywozie na obszar Wolnego Miasta Gdańska następujących towarów:

1) towarów, wywożonych przez mieszkańców pasa nadgranicznego dla własnego użytku lub na drobny handel (np. na targi miejscowe);

2) wzorów i prób towarów;

3) przedmiotów, wysyłanych w darze do własnego użytku pogorzelców, osób dotkniętych powodzią lub poszkodowanych wskutek innych klęsk żywiołowych;

4) wszelkich towarów idących w postępowaniu przekazowem urzędów celnych;

5) wszelkich towarów, przeznaczonych do bezpośredniego przewozu przez publiczne przedsiębiorstwa przewozowe przez obszar W. M. Gdańska z Polski do Polski;

6) towarów, wywożonych do obszaru W. M. Gdańska i pokrytych świadectwami rozrachunkowemi, wskazującemi na przeznaczenie towaru do wywozu zagranicę celną;

7) wszelkich towarów o wartości nieprzekraczającej kwoty 50 zł;

7) towarów, zaopatrzonych w zaświadczenia Komisji Rozdzielczej dla obrotu produktami spożywczemi z W. M. Gdańskiem w Toruniu.

§ 2. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Monitorze Polskim. Jednocześnie traci moc obowiązującą zarządzenie Ministra Skarbu z dnia 15 maja 1936 roku w sprawie zwolnienia od obowiązku przedstawiania zaświadczeń walutowych przy wywozie niektórych towarów (Monitor Polski Nr. 119, poz. 214), zmienione § 2 zarządzenia Ministra Skarbu z dnia 17 czerwca 1936 roku (Monitor Polski Nr. 141, poz. 253).

Za Ministra Skarbu:
(—) *St. Fr. Królikowski*
Dyrektor Departamentu.

OKÓLNIK T. 101 MINISTERSTWA SKARBU

z dnia 22 lipca 1936 r. L. D. IV. 17258/2/36

w sprawie wyjaśnień do taryfy celnej przywozowej (dotyczy uwagi 7 do poz. 821 oraz poz. 901 i 902 taryfy celnej).

Na podstawie art. 13 ust. 4 prawa celnego (Dz. U. R. P. Nr. 84, poz. 610 z 1933 roku) Ministerstwo Skarbu wyjaśnia, co następuje:

1. W uzupełnieniu p. 3 okólnika T. 59 z dnia 14 listopada 1935 r. L. D. IV. 28269/2/35 (Dz. Urz. Min. Sk. Nr. 33, poz. 748 z 1935 r.) wyjaśnia się, że jako pojedyńczy znak wodny fabryczny, umieszczony na arkuszu papieru lub bibuły, niepowodujący stosowania dodatku, ustalonego w uwadze 7 umieszczonej po poz. 821, uważać należy znak wodny fabryczny nawet powtarzający się w pewnych odstępach na arkuszu papieru lub bibuły, lecz nietworzący ozdobnego deseniu.

2. Naczynia ze szkła mlecznego, posiadające kształt spłaszczonej butelki o zagiętej szyjce, służące do przechowywania środka do płukania ust p. n. „Odol" należy clić jako naczynia do przechowywania wyrobów kosmetycznych — według poz. 901 lub 902 taryfy celnej, zależnie od wykończenia, z ewentualnym dodatkiem, wymienionym w poz. 905 taryfy celnej, o ile butelki te posiadają dodatek pospolitych materjałów niestanowiących ozdób.

Z dniem ogłoszenia niniejszego okólnika sprzeczne z nim wyjaśnienia tracą moc obowiązującą.

Dyrektor Departamentu:
(—) *St. Fr. Królikowski.*

OKÓLNIK MINISTERSTWA SKARBU

z dnia 30 lipca 1936 r. L. D. IV. 18290/2/36

w sprawie wyjaśnień do taryfy celnej przywozowej (dotyczy opakowań).

Na podstawie art. 13 ust. 4 prawa celnego (Dz. U. R. P. Nr. 84 poz. 610 z roku 1933) Ministerstwo Skarbu wyjaśnia co następuje:

Blaszanki, w których są przywożone towary, chociażby wykonane z blachy pokrytej farbą, lakierem. nieszlachetnemi metalami, napisami, znakami fabrycznemi, nawet zaopatrzone w uchwyt do ręcznego przenoszenia oraz otwór na górnem denku zakryty pokrywką, korkiem lub blaszką, należy traktować jako zwykłe, przyjęte w handlu, opakowanie, niepodlegające ocleniu osobno.

Takież blaszanki, lecz zaopatrzone w kurek lub przystosowane do wkręcania kurka, należy traktować jako opakowanie specjalne do stałego przechowywania towarów i clić osobno według materjału i stopnia obrobienia.

Z dniem ogłoszenia niniejszego okólnika sprzeczne z nim wyjaśnienia tracą moc obowiązującą.

Dyrektor Departamentu:
(—) *St. Fr. Królikowski.*

---

z dnia 7 sierpnia 1936 r. L. D. IV. 19517/3/36

w sprawie wywozu towarów do Rzeszy Niemieckiej poza obrotem rozrachunkowym polsko-niemieckim.

Obwieszczeniem Ministra Skarbu z dnia 17 lipca 1936 roku (Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 19, poz. 583) został przy wywozie do Rzeszy Niemieckiej zniesiony obowiązek przedstawiania deklaracyj o wywozie towarów poza obrotem rozrachunkowym polsko-niemieckim.

W związku z tem Ministerstwo Skarbu wyjaśnia, że jeżeli strona przy wywozie towarów do Rzeszy Niemieckiej nie przedstawi świadectwa rozrachunkowego, to powinna wówczas przedstawić zaświadczenie

walutowe, analogicznie jak przy wywozie do innych państw clearingowych (vide § 2 okolnika Min. Skarbu L. D. IV. 12215/3/36 z dnia 15 maja 1936 roku Dz. Urz. Min. Sk. Nr. 13, poz. 438).

Przytem zaznacza się, że jeżeli strona, pomimo zniesienia obowiązku, przedstawi jednak wspomnianą deklarację, to należy ją stronie zwrócić a w każdym razie nie należy jej potwierdzać i przesyłać do Polskiego Towarzystwa Handlu Kompensacyjnego w Warszawie.

Zastępca Dyrektora Departamentu:

(—) *Kurnatowski.*

---

z dnia 8 sierpnia 1936 r. L. D. IV. 17219/3/36

w sprawie świadectw pochodzenia, przedkładanych przy stosowaniu zniżek celnych lub zwolnień od cła.

Warunkiem stosowania zniżek celnych lub zwolnień od cła, przewidzianych w umowach handlowych i w myśl treści umów, uzależnionych od pozwoleń Ministerstwa Skarbu, jest przedstawienie nietylko pozwolenia, ale również i należycie wystawionego świadectwa pochodzenia, choćby nawet pozwolenie nie zastrzegało wyraźnie tego. Świadectwa pochodzenia powinny zawierać pełną wizę konsularną, o ile wiza konsularna jest wymagana. Jeżeli zatem przy stosowaniu tych zniżek przedstawi świadectwo pochodzenia z wizą, w której zaznaczono, że „nie dotyczy zniżek celnych“, wówczas należy pobierać opłatę konsularną do pełnej jej wysokości, stosownie do § 20 okólnika Ministerstwa Skarbu L. D. IV. 169/79/3/35 z dnia 28 maja 1935 r. w sprawie stwierdzania pochodzenia i przychodzenia towarów przy odprawach celnych (Dz. Urzęd. Min. Sk. Nr. 15, poz. 361).

W przypadkach natomiast, gdy pozwolenie Ministerstwa Skarbu na zastosowanie autonomicznych zniżek celnych lub zezwoleń od cła, wydane na podstawie postanowień taryfy celnej przywozowej uzależnia stosowanie danej zniżki od przedstawienia świadectwa pochodzenia, wówczas wystarcza świadectwo pochodzenia z niepełną wizą konsularną, przyczem opłaty konsularnej do pełnej jej wysokości nie należy pobierać.

Zastępca Dyrektora Departamentu:

(—) *Kurnatowski.*

Orzecznictwo w sprawach pracy.

Rozwiązanie umowy o pracę robotnika wskutek udziału jego w strajku, wywołanym zwolnieniem jednego z robotników.

Zasada prawna. 1) Celowe i rozmyślne wstrzymanie się robotnika od pracy, trwające czas dłuższy, chociażby nastąpiło w związku z udziałem jego w strajku, stanowi niezwłoczne rozwiązanie przez niego umowy o pracę.

2) Za powód do rozwiązania przez robotnika umowy o pracę z winy pracodawcy nie może być uważana okoliczność, iż pracodawca zwolnił z pracy innego robotnika wbrew umowie zbiorowej.

Orzeczenie Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 10 września 1935 r. № C. II. 766/35.

Z uzasadnienia.

Ustawa przyznaje każdej ze stron prawo niezwłocznego rozwiązania umowy pracy, lecz tylko z ważnych powodów lub winy strony drugiej. Roszczeń z art. 20 rozp. Prez. Rzplitej z dnia 16 marca 1928 roku (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 324) robotnik może jednak dochodzić tylko w razie winy pracodawcy.

Zupełnie obojętna jest tu kwestja, czy jeden tylko robotnik rozwiązał umowę, czy większa ich liczba, czy działali w porozumieniu, czy bez porozumienia, gdyż chodzi tu tylko o pytanie, która ze stron naruszyła, a która działała zgodnie z obowiązującemi ją postanowieniami umowy pracy i ustaw o pracy. Dlatego przed sądem powszechnym w sporze prawa prywatnego o roszczenia z kontraktu służbowego obojętne są wszelkie rozważania, czy chodzi o strajk, zatem o zmowę robotników, by zbiorowo wstrzymać się od pracy.

Celowe i rozmyślne wstrzymanie się robotnika czy robotników od pracy umownej, trwające, jak ustalono, przez kilka tygodni, stanowi niezwłocznie rozwiązanie umowy o pracę (§ 863 u. c.), a roszczenia z art. 20 cyt. rozp. służą w takim wypadku robotnikowi tylko wtedy, gdy wykaże, że rozwiązał umowę z winy pracodawcy (art. 15—17 cyt. rozp.).

Wypadków winy pracodawcy ustawa nie wylicza wyczerpująco, niemniej jednak muszą to być zdarzenia równie doniosłe, jak dane pod „a“ do „c“ art. 17 cyt. rozp.

Strona powodowa twierdzi, że zaprzestała pracy, ponieważ pozwana wbrew umowie zbiorowej zwolniła z pracy robotnika M. Taka przyczyna rozwiązania umowy pracy przez powoda nie wykazuje jednak winy pracodawcy wobec strony powodowej.

Badanie, czy robotnika M. zwolniono z pracy zgodnie lub sprzecznie z umową i prawem, nie wchodzi w zakres tego sporu, w którym M. nie jest stroną, a w którym chodzi tylko o stwierdzenie, czy naruszono prawa strony powodowej.

Wina pracodawcy zachodziłaby więc, gdyby przez zwolnienie z pracy innego robotnika naruszono umowne czy ustawowe prawa strony powodowej. Wina taka pozwanej nie wynika ani z umowy, ani z ustawy.

Ustawa nie daje robotnikowi prawa niezwłocznego rozwiązania stosunku pracy dlatego, że pracodawca, choćby bezpodstawnie, zwolnił z pracy innego robotnika (art. 17 cyt. rozp.).

Strona powodowa nie twierdzi też, by w umowie zbiorowej z 16 stycznia 1933 r. lub w umowach indywidualnych postanowiono, że bezprawne zwolnienie z pracy jednego lub więcej robotników narusza prawa umowne także tych robotników, którzy przy pracy zostali. O ile zaś tego w umowie nie postanowiono, to sprzeczne z umową zwolnienie z pracy robotnika M. naruszyłoby zobowiązania umowne pozwanej wobec M., nie zaś wobec tych robotników, których z pracy nie zwolniono.

Pozwu nie oparto na twierdzeniu, jakoby powód przystąpił do strajku pod przymusem, zatem Sąd Najwyższy nie może wziąć pod uwagę tego szczegółu, uzasadniającego roszczenie inne, niż roszczenie pozwem objęte (art. 403 i 441 k. p. c.).

Strona powodowa nie wykazała zatem winy pracodawcy (art. 15—17 cyt. rozp.), a tem samem nie służą jej roszczenia z art. 20 cyt. rozp., jakich dochodzi w tym sporze.

Bliższe zdefinjowanie pojęcia „majstra".

Z orzeczenia Sądu Najwyższego Izby Cywilnej z dn. 20 kwietnia 1936 r. L. C. II. 72/36.

1. Sprawy personalne robotników, ich przyjmowanie i zwalnianie w ilościach, oznaczonych przez przełożeństwo, zapisywanie obecnych wedle dni i godzin pracy, jakoteż dozór, by pracę pełniono gorliwie, nie są technicznem kierownictwem w rozumieniu art. 3 ust. I, pkt. 1 rozporządzenia o ubezpieczeniu pracowników umysłowych.

2. Wydawanie i odbiór narzędzi, potrzebnych robotnikom do pracy, i czuwanie nad składem tych narzędzi jest dozorem rzeczy, a nie technicznem kierownictwem pracą i nie uzasadnia z tego tylko tytułu zaliczenia osoby dozorujacej do pracowników umysłowych.

Z uzasadnienia; Osoby, niewyliczone w art. 3, rozp. L. 911/27 Dz. U., nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia. Powodowie wykazali, że Fr. R. należał do osób, w przepisie tym wymienionych.

Z twierdzeń pozwu wynika, że chodzi przedewszystkiem o pytanie, czy Fr. R. był majstrem, kierującym technicznie pracą w zakładzie, lub jego oddziale, odpowiadającym za całość tej pracy. Orzeczono trafnie, że Fr. R. nie był takim majstrem. Wszelkie sprawy personalne robotników, ich przyjmowanie i zwalnianie w ilościach, oznaczonych przez przełożeństwo, zapisywanie obecnych, wedle dni i godzin pracy, nie stoją w związku z technicznem kierownictwem pracą.

Technicznem kierownictwem nie jest też dozór, by pracę pełniono gorliwie, by nie było przerw wskutek opieszałości i lenistwa, zatem zwykły nadzór nad pracownikami.

Robienie podręcznych zapisów, z których następnie wciągano daty do ksiąg przedsiębiorstwa, prowadzonych przez buchaltera, zdarza się w wielu działach prac robotniczych i nie czyni robotnika pracownikiem umysłowym, skoro nie chodzi tu o czynności biurowe, kancelaryjne lub rachunkowe, jako istotną część świadczeń umownych".

Kiedy od gratyfikacyj nie płaci się składek na Ubezp. Społ.?

Z orzeczenia Sądu Najwyższego Izby Cywilnej z dn. 15 stycznia 1936 r. L. C. I. 1643/35.

1. Gratyfikacje, wypłacane pracownikom, tylko wtedy powinny być doliczane do zarobków przy obliczaniu składek ubezpieczeniowych w myśl ustawy o ubezpieczeniu społecznem, gdy były brane w rachubę w chwili zawarcia umowy lub gdy wypłata ich wynikała z przyjętego lub znanego zwyczaju. Nie można jednak mówić o zwyczaju wypłacania gratyfikacji, gdy są one uzależnione od swobodnego uznania pracodawcy i nie są trwałym dodatkiem do pensji w określonej stałej wysokości.

2. Dobrowolne uiszczanie przez pracodawcę w ciągu pewnego czasu składek ubezpieczeniowych także od gratyfikacyj, niepodlegających doliczeniu do zarobków przy obliczaniu składek ubezpieczeniowych, nie pozbawia pracodawcy możności wystąpienia o zwolnienie go od obowiązku dalszego płacenia tych składek od gratyfikacji.

Bibljografja.

„Przewodnik handlowy po Stanach Zjedn. A. P."

W. Wańkowicz

Nakładem Polskiego Towarzystwa Handlu Kompensacyjnego w Warszawie.

Ukazało się w druku praktyczne wydawnictwo podstawowe, ułatwiające eksporterom polskim orjentację w warunkach zdobycia rynku amerykańskiego.

Dotychczas zbyt często eksporterzy nasi nie liczyli się, lub nawet bagatelizowali zupełnie odmienne metody i warunki handlu w krajach zamorskich, co w dużym stopniu podrywało dobre imię towaru polskiego.

W tem zrozumieniu, należyte zorjentowanie się naszych firm eksportowych w metodach i technice handlu w Stanach Zjednoczonych stało się pierwszym obowiązkiem i warunkiem poprawy. Zadanie to ułatwi niewątpliwie w należyty sposób praca p. W. Wańkowicza, p. o. Dyrektora Departamentu Handlowego w Ministerstwie Przemysłu i Handlu, wydana przez Polskie Towarzystwo Handlu Kompensacyjnego.

Poznanie podstawowych czynników i warunków handlu amerykańskiego poważnie może ułatwić akcję wzmożenia obrotów towarowych między Polską a Stanami Zjednoczonemi A. P. Te właśnie praktyczne doświadczenia i wskazówki, niezbędne dla każdej firmy eksportowej, usiłującej wejść na teren tak specyficzny i rozległy jak rynek północno-amerykański — zawiera „Przewodnik handlowy po Stanach Zjednoczonych". Wydawnictwo nabyć można w Polskiem Towarzystwie Handlu Kompensacyjnego, Warszawa, ul. Moniuszki 10 w cenie zł. 2.— za egzemplarz.

Podręcznik do nauki taryf kolejowych.

Fr. Makulec — 1936 — stron 102, nakładem Centralnego Związku Przemysłu Polskiego w Warszawie (ul. Chmielna 2)

Wiadomo, że duża ilość taryf, brak orjentacji w zastosowaniu ich do konkretnych wypadków obliczenia należności przewozowych powoduje, iż każdemu, kto styka się z przewozem kolejowym, sprawia trudność wyszukanie odpowiednich postanowień o obliczaniu przewoźnego. Bardzo cenna książka p. Fr. Makulca ułatwia tę orjentację, umożliwiając poznanie zasadniczych postanowień i sposobów obliczania należności przewozowych.

Wapno — składnik szkła.

(„La chaux, constituant du verre" — J. Le Braz)

Autor omawia zawartość wapnia w poszczególnych gatunkach szkła. Rozważane są szkła o zawartości od 6,7% CaO do 23,2% CaO. Pozatem autor wpro-

wadza odpowiednią klasyfikację gatunków surowca wapiennego przy produkcji szkieł bezbarwnych, uzależniając ją od zawartości żelaza w wapniach.

Do klasy I-ej należą wapnie o zawartości 0,01% — 0,03% Fe_2O_3. Do tej grupy należą marmury kararyjskie i pirenejskie.

Do klasy II-ej należą wapnie o zawartości 0,04% — 0,06% Fe_2O_3. Do tej grupy należą wapnie z Vaucouleurs.

Do klasy III-ej zaliczone są wapnie o zawartości 0,04% — 0,08% Fe_2O_3. Są to wapnie z prowincji Namur.

Do klasy IV-ej należą wapnie o zawartości 0,05% — 0,12% Fe_2O_3. Do tej grupy włączone są pokłady kredowe z Pikardji i Północnych Departamentów Francji.

Okólniki Centralnego Związku Przemysłu Polskiego

Centralny Związek nadesłał następujące okólniki:

Wydziału Ekonomicznego z dnia 4 sierpnia 1936 r. № 2622/E. 54 w sprawie zarządzeń Komisji Dewizowej w związku z umową polsko-francuską,

z dnia 4 sierpnia 1936 r. № 2623/E.55 o akredytywach na Czechosłowację,

z dnia 4 sierpnia 1936 r. № 2638/E.56 w sprawie odchyleń od ogólnie obowiązujących przepisów dewizowych, ustanowionych w stosunku do obrotów z osobami fizycznemi i prawnemi, mającemi swoją siedzibę na obszarze W. M. Gdańska,

z dnia 12 sierpnia 1936 r. № 2721/E.57 w sprawie zwolnienia niektórych towarów od zakazu przywozu,

z dnia 13 sierpnia 1936 r. № 2722/E.58 w sprawie: pokrywania z własnego zapasu dewiz kosztów związanych z eksportem, obowiązku odsprzedaży waluty eksportowej, dostawy zagranicznym odbiorcom towarów zagranicznego pochodzenia za pośrednictwem osób lub firm polskich,

z dnia 14 sierpnia 1936 r. № 2737/E.59 w sprawie: ograniczenia uprawnień banków dewizowych, wypłaty zarobków cudzoziemcom zatrudnionym w Polsce, przekazów do krajów clearingowych przez firmy posiadające autonomję dewizową,

z dnia 22 sierpnia 1936 r. № 2825/E.62 w sprawie wniosków o przekazy zagranicę za towary sprowadzone do Polski do dnia 27/V.36 r. oraz po dniu 27/V.36 r.,

z dnia 26 sierpnia 1936 r. № 2869/E.63 o rachunkach zagranicznych w walutach obcych,

z dnia 26 sierpnia 1936 r. № 2868/E.64 o wymianie zagranicznych środków płatniczych,

z dnia 27 sierpnia 1936 r. № 2874/E.65 w sprawie przyjmowania do depozytu papierów wartościowych i dywidendowych oraz kuponów od takich papierów nadesłanych z zagranicy na rzecz cudzoziemców lub osób fizycznych i prawnych, mających siedzibę w Polsce, jak też złożonych przez osoby zamieszkałe, bądź przebywające w Polsce, na rzecz cudzoziemców.

Wydziału Komunikacyjnego z dnia 25 sierpnia 1936 r. № 74 o zmianach i uzupełnieniach taryfy osobowej i towarowej linij normalnotorowych, taryfy towarowej linij wąskotorowych polskich kolei państwowych i taryfy kolei prywatnych.

Wydziału Prawnego z dnia 21 sierpnia 1936 r. № 2816 o nowelizacji prawa patentowego.

Powyższe okólniki zostały w odpowiednich terminach rozesłane pp. Członkom Związku Hut Szklanych pocztą, jako druki.

PRODUKCJA i ZBYT SZKŁA w MIESIĄCU MAJU 1936 r.

według danych Głównego Urzędu Statystycznego.

RODZAJ SZKŁA	Produkcja		Zbyt	
	tonn	tys. zł.	tonn	tys. zł.
Szkło taflowe	1.563	460	2.519	742
Szkło butelkowe	3.522	1.306	3.839	1.442
w tem monopolowe	(2.294)	(757)	(2.363)	(781)
Szkło stołowo-galanteryjne	661	649	645	624
	5.746	2.415	7.003	2.808

Cena za ogłoszenia: Strona 200 zł., 1/2 strony 120 zł., 1/4 strony 60 zł., 1/8 strony 30 zł.

Wydawca: ZWIĄZEK HUT SZKLANYCH w POLSCE. Redaktor: Antoni Tarwid

Druk. „Royal", W-wa, Chmielna 30. Tel. 5.95-71.

(Początek na str. 2 okładki)

Nr. Nr. wykazu statyst.	NAZWA TOWARU	PRZYWÓZ kg.	PRZYWÓZ zł.	WYWÓZ kg.	WYWÓZ zł.
90900	Szkiełka do zegarków	1	105	7	244
91000	Mozaika i sztuczne części składowe do mozaiki	—	—	—	—
91110	Wata, przędza — szklane	256	535	—	—
91130	Oczy szklane	83	3.027	—	—
91200	Tkaniny szklane i wyroby z nich; wyroby z waty i przędzy szklanej	—	—	—	—
	Szkło taflowe nieszlifowane, niepolerowane, grubości 5 mm. i mniej:				
91310	gładkie białe, półbiałe, barwy naturalnej,—bez wzorów i ozdób o powierzchni 0,25 m² i mniej	3.694	2.581	—	—
91311	gładkie białe, półbiałe, barwy naturalnej, bez wzorów i ozdób o powierzchni 0,25 do 0,5 m²	5.959	3.224	—	—
91312	gładkie białe, półbiałe, barwy naturalnej, bez wzorów i ozdób o powierzchni powyżej 0,5m²	30.597	17.816	—	—
91320	gładkie, barwne, mleczne — bez wzorów i ozdób	8.499	8.448	—	—
91330	wszelkich barw wypukłe, faliste, karbowane, wzorzyste, żyłkowane, matowane	1.219	907	—	—
91340	z upiększeniami, malowidłami; szkła składane w oprawie ołowianej, miedzianej i t. p.	0	3	—	—
91350	do wyrobu płyt fotograficznych	20.620	13.169	—	—
	Szkło taflowe grubości powyżej 5 mm. nieszlifowane, niepolerowane, niematowane o powierzchni:				
91410	1000 cm² i mniej	7	43	40	507
91420	powyżej 1000 do 4000 cm²	11	35	—	—
91430	powyżej 4000 do 10000 cm²	—	—	—	—
91440	powyżej 10000 do 20000 cm²	63	120	—	—
91450	powyżej 20000 do 40000 cm²	230	1.100	—	—
91460	powyżej 40000 do 70000 cm²	1.243	2.550	—	—
91470	powyżej 70000 cm²	578	324	—	—
91500	Szyby lustrzane szlifowane, polerowane, również matowane	34.232	54.696	—	—
91600	Szyby lustrzane i szkło taflowe z brzegiem szlifowanym (biseaute)	2	725	—	—
91700	Szyby lustrzane i szkło taflowe wszelkiej grubości z zaprawą lustrzaną	3	25	0	5
91800	Szyby lustrzane i szkło taflowe grubości powyżej 5 mm. ozdobne, z upiększeniami, malowidłami, również składane w oprawie miedzianej, ołowianej i t. p.	—	—	—	—
91900	Szyby lustrzane i szkło taflowe wszelkiej grubości z zaprawą lustrzaną, szyby lustrzane i szkło taflowe grubości powyżej 5 mm. ozdobne, z upiększeniami, malowidłami, również składane w oprawie miedzianej, ołowianej i t. p. — wszystko z brzegiem szlifowanym	356	1.298	—	—
92000	Lustra gotowe w oprawach z materjałów pospolitych, chociażby pozłacanych, posrebrzanych	1	22	11	120
92100	Lustra gotowe w oprawach z kosztownych materjałów	—	—	—	—
	Szkło taflowe z wtopioną siatką drucianą, lub z wtopionym drutem — wszelkiej grubości:				
92210	koloru naturalnego, białe	4.243	954	—	—
92220	szlifowane, również zabarwione w masie	—	—	—	—
92300	Szkło taflowe sklejane, chociażby z dodatkiem wkładki celuloidowej lub z innych temu podobnych materjałów	42	160	—	—
92410	Balony do fabrykacji żarówek	94	2.324	—	—
92420	Wyroby, oprócz osobno wymienionych, ze szkła białego, barwnego, przeznaczone do celów technicznych, — bez ozdób, chociażby rżnięte, szlifowane, matowane, z wtopioną siatką	3.056	17.418	1	20
	Razem	144.020	239.669	36.679	75.124
89600	Masa szklana w kawałkach do fabrykacji szkła, łom szklany	525.070	33.206	—	—
	OGÓŁEM	669.090	272.875	36.679	75.124